

Geert van de Ven: De sjimpansee doet niet mee

Of het nu gaat om een traditionele les uit de *Ijsbreker*, *Code Nederlands*, of de geavanceerde multi-mediale leergang *Nieuwe Buren*, ik vind altijd aanleiding voor een uitstapje. Sinds ik lesgeef aan beginnende tweede taalleerders ben ik er meer dan ooit van doordrongen dat afwijken van de meest efficiënte leerroute zondig is. Over zo'n methode is lang nagedacht, er staat geen gebod teveel in, maar mijn associatieve geest vindt weer een onderwerp dat niet is gegeven. En dat is niet het ergste: de boom van kennis kent vele vertakkingen en ben je eenmaal gevallen voor het eerste appeltje, dan smaakt deze verleiding naar meer. Voor je het weet, verdwijnt elke structuur uit de les en zadel je beginners op met een veel te hoog gegrepen taalaanbod.

In der Beschränkung, zeigt sich der Meister, heet dat zo mooi. Dus geef ik les volgens het boekje. Maar het is alsof de duvel ermee speelt. We hebben zojuist een les kennis-making op het werk afgesloten met de onsterfelijke zin: 'Nou, ik moet weer eens verder.' De sfeer is prima, men is alert, tamelijk actief zelfs voor de vroege ochtend. We moesten maar weer eens verder. Even nog wat uitleg over een grammaticale constructie op het bord.

Maar waar is die borstel? Kom op, ik had dat ding net nog. Voor de cursisten hebben dit soort speurtochten inmiddels een ritueel karakter. Ze nemen mijn iets te dik aangezette wanhoop voor lief en zoeken ijverig mee. Er gaat heel wat tijd mee heen en uit een soort horror vacui prevel ik de woorden: 'Zoeken, zoeken in alle hoeken.' Dan merk je pas wat echte betrokkenheid betekent.

Iedereen lacht, praat door elkaar heen en is nieuwsgierig naar iets wat me bij toeval

ontglipte. Ik hoor zinnen terug met veel oeklanken erin. Of ik even wil uitleggen wat dit betekent. De geest was gewillig, maar het vlees blijft zwak. We komen op klankrijm. Voor ik het weet bezondig ik me aan Van Ostaïjen en dat nog wel voor beginners:

De sjimpansee doet niet mee
Waarom doet de sjimpansee niet mee
De sjimpansee
is
ziek van de zee

Er gaat zoveel water in de zee
meent de sjimpansee

Voor de meer hypocriete kerkganger is mijn gedrag eventueel nog te rechtvaardigen met een beroep op het nut van auditieve discriminatie. Zelf betoon ik nu eens echt ketters: geen excuses. Ik geniet met volle teugen van de improvisatie. Functioneel is het niet, maar er gaat meer water door de zee.

De cursisten en de docent zijn gevallen voor de kuren van een rebelse aap. Taal is meer dan recht op en neer.